

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

2. marts 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling notat vedrørende halvårlig status over resultater og initiativer vedr. forskning og innovation.

**Til
Folketingets udvalg for Videnskab og Teknologi og
Folketingets Europaudvalg**

Halvårlig status over resultater og initiativer vedr. forskning og innovation

I denne halvårige orientering af Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi omtales de væsentligste sager vedr. forskning og innovation under det hollandske formandskab i andet halvår 2004 samt større sager, som forventes behandlet under det luxembourgske formandskab i første halvår 2005.

Implementeringen af sjette rammeprogram – rapport om instrumenterne

Gennemførelsen af sjette rammeprogram forløber planmæssigt. Der er fortsat meget stor interesse for at deltage, og kun omkring 20 pct. af alle ansøgere modtager støtte. Den danske deltagelse ligger nogenlunde på samme niveau som tidligere. Det ser dog ud til at være et generelt problem, at virksomhedsdeltagelsen er faldende.

Sjette rammeprogram var på mange måder et paradigmeskifte, som bl.a. indebærer, at antallet af projekter ønskes begrænset, så man i højere grad koncentrerer bevillingerne på større projekter end tidligere. Det betød indførelsen af de to nye instrumenttyper, integrerede projekter og ekspertisenetværk. Med henblik på at sikre, at de nye instrumenter virker efter hensigten, blev det ved rammeprogrammets vedtagelse besluttet, at der midtvejs i rammeprogrammet skulle foretages en evaluering af virkningen af disse nye instrumenter. Evalueringen blev foretaget af et ekspertpanel under ledelse af professor R. Marimón, Spanien.

Rapporten forelå den 21. juni 2004 og heri konstaterede man, at de nye instrumenter udgør et effektivt middel til fremme af transnationalt samarbejde. Rapporten indeholder dog en række anbefalinger om forbedringer. Det gælder f.eks. klarere retningslinier for instrumenternes anvendelse og bedre harmoni mellem det enkelte instrument og forskningsaktivitetens formål. Rapporten anbefalede også en mere lige fordeling af rammeprogrammidlerne mellem de traditionelle og nye implementeringsinstrumenter.

På grundlag af rapporten har Kommissionen iværksat en aktionsplan, der vil føre til en række forbedringer og opstramninger i forvaltningen af programmerne. Andre forslag til ændringer har så vidtgående karakter, at de først kan behandles i forbindelse med vedtagelsen af et nyt rammeprogram.

Efter en drøftelse på Konkurrenceevnerådets møde den 24. september 2004 vedtog Rådet konklusioner, der bl.a. fremhævede behovet for at sikre en passende balance mellem nye og traditionelle instrumenter i syvende rammeprogram. Det blev endvide-

re kraftigt understreget, at der i forbindelse med behandlingen af syvende rammeprogram bør lægges afgørende vægt på, at der sker en væsentlig forbedring og forenkling af de administrative og finansielle procedurer forbundet med deltagelse i rammeprogrammet.

Femårsevalueringen af EU's forskningsprogrammer

Efter aftale med Rådet er der nedsat en ekspertgruppe, der skulle evaluere de seneste fem års forskningspolitik gennemført af EU. Evalueringen blev foretaget af 13 eksperter. Gruppens rapport forelå i midten af februar 2005. Sammen med Marimón-rapporten om instrumenterne i sjette rammeprogram vil evalueringsrapporten indgå i overvejelserne om tilrettelæggelsen af syvende rammeprogram.

Videnskab og teknologi, nøglen til Europas fremtid

Meddelelsen "Videnskab og teknologi, nøglen til Europas fremtid – retningslinier for EU's politik til støtte af forskning" af 16. juni 2004 fra Kommissionen, var et oplæg til en bred debat om indholdet af det kommende syvende rammeprogram. I meddelelsen foreslår Kommissionen, at et kommende rammeprogram bygges op omkring seks akser, der omfatter: Projektsamarbejde om tematiske emner, støtte til lovende generiske teknologier, menneskelige ressourcer, forskningsinfrastruktur, samarbejde om nationale programmer samt samarbejde om grundforskning. Med henblik på at støtte grundforskningen planlægges etableret en selvstændig organisation med et særligt ansvar for forvaltningen af midler til dette område.

Meddelelsen har sat dagsordenen for en generel europæisk debat om forskningssamarbejdet.

Der var i Rådet opbakning til, at afgrænsningen af tematiske prioriteter for det tværnationale samarbejde skulle ske på grundlag af mål for konkurrenceevnen og andre fællesskabspolitikker, det europæiske forskningspotentiale og europæisk merværdi samt på grundlag af de erfaringer, som brugerne af sjette ramme-program har indhøstet.

Kommissionen blev opfordret til at arbejde videre med koncepterne teknologiske platforme og fælles teknologiske initiativer som modeller for samarbejdet mellem vigtige europæiske aktører om fælles forskningsdagsordner på områder med strategisk betydning for Europa.

Der var generelt i Rådet opbakning til Kommissionens forslag om oprettelsen af en ny operationel mekanisme i form af et forskningsråd, der kan støtte grundforskning i verdensklasse. Der var også opbakning til, at en sådan mekanisme skulle hvile på principper som videnskabelig uafhængighed, tillid og troværdighed.

Rådet drøftede desuden behovet for at gøre Europa mere attraktiv for verdens bedste forskere og fremhævede en række indsatsområder, hvor der er behov for at sætte ind, hvis Europa skal blive mere attraktivt.

Rådet berørte i sine drøftelser afdækningen af behov for ny infrastruktur på forskningsområdet i de kommende år. Det er vigtigt at skabe mekanismer til støtte for finansiering af ny forskningsinfrastruktur af paneuropæisk interesse.

ERA-NET-ordningen, der har til hensigt at styrke samordningen af nationale forskningsaktiviteter, og som blev etableret i forbindelse med sjette rammeprogram, har opnået stor interesse. Rådet hilste det derfor velkommen, at Kommissionen agter at

styrke mulighederne for samordning af nationale forskningsaktiviteter dels ved en udbygning af ERA-NET-ordningen dels ved evt. yderligere anvendelse af traktatens artikel 169.

I meddelelsen af 16. juni foreslår Kommissionen, at det syvende rammeprogram også kommer til at omfatte sikkerheds- og rumforskning. Rumforskning inden for syvende rammeprogram bør koordineres i forhold til den rammeaftale, der eksisterer mellem EU og ESA.

Flere af medlemslandene, herunder Danmark har i løbet af efteråret 2004 fremlagt positionspapirer om deres holdning til det fremtidige samarbejde. Regeringen har tillige over for Folketinget beskrevet sin holdning til det fremtidige EU-samarbejde i ”Redegørelse om europæisk samarbejde om forskning og innovation” fra november 2004.

Kommissionens forslag til syvende rammeprogram

Med udgangspunkt i meddelelsen fra den 16. juni, de efterfølgende drøftelser i rådet og den brede konsultation, som Kommissionen har gennemført i efteråret, fremlægger Kommissionen den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram. Forslaget forventes præsenteret på rådsmødet den 18. april. Drøftelserne vil fortsætte på Rådsmødet den 6.-7. juni.

Handlingsplan for nanoteknologi

Kommissionens meddelelse ”Mod en europæisk strategi for nanoteknologi” fra 12. maj 2004 blev behandlet på Konkurrenceevnerådets møde den 24. september.

Rådet drøftede betydningen af en bæredygtige og ansvarlig udvikling af nanoteknologi, hvor der også tages hensyn til de sundhedsmæssige, miljømæssige, samfundsmæssige, industrielle og økonomiske aspekter af nanoteknologien, af hensyn til de europæiske borgeres berettigede forventninger og bekymringer.

Kommissionen forventes at fremlægge sin handlingsplan i starten af 2005, og som vil blive drøftet på rådsmødet den 6.-7. juni. Der vil eventuelt også blive vedtaget konklusioner på dette møde.

Rumpolitik

På Konkurrenceevnerådets møde den 25.-26. november vedtog Rådet de første retningslinier vedr. forberedelsen af det europæiske rumprogram.

Kommissionen forventes af fremlægge en meddelelse om Den Europæiske Unions bidrag til det europæiske rumprogram i foråret 2005, hvorefter Konkurrenceevnerådet vil udveksle synspunkter og eventuelt vedtage rådskonklusioner. Desuden skal et ”Råd for rummet” planlægges, hvorefter der kan vedtages indstillinger til indretningen af det fremtidige europæiske rumprogram.

ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor)

Efter internationale forhandlinger over en årrække, nærmer man sig nu beslutningen om etablering af en forsøgsreaktor, der skal danne grundlag for produktion af energi på grundlag af fusionsteknologi. Det ventes, at følgende lande vil deltage i samarbejdet: EU, Japan, Rusland, USA, Kina og Sydkorea.

Spørgsmålet om placeringen af ITER-faciliteten har vist sig vanskeligt at løse. Rusland og Kina støtter en placering i Europa, mens Japan, USA og delvis Sydkorea støtter en placering i Japan.

På mødet den 25.-26. november vedtog Rådet Kommissionens forslag til ændringer af Kommissionens forhandlingsdirektiv, som indebærer, at EU skal arbejde for en placering i EU (Frankrig) og med den bredest mulige deltagelse, men der foreligger endnu ikke en endelig afklaring af, hvornår en beslutning og placeringen kan forventes truffet.

Midtvejsrevision af Lissabon-strategien

Rådet drøftede midtvejsrevisionen af Lissabon-strategien på grundlag af rapporten fra højniveau-gruppen (Wim Kok-rapporten) fra november 2004 på mødet den 25.-26. november.

I et ”non paper” har man fra dansk side peget på behovet for etablering af et ”indre marked for viden”, som kan medvirke til at sikre, at der gennemføres en målrettet europæisk indsats for at udvikle det europæiske vidensamfund. Europas globale konkurrenceevne afhænger i høj grad af, om vi vil være i stand til at udnytte det store videnpotentiale, der findes i EU.

Kommissionen fremlagde den 2. februar 2005 sin synteserapport om Lissabon-strategien. Rapporten udgør Kommissionens bud på en refokusering af Lissabon-strategien. Det er vurderingen, at Kommissionen i høj grad har taget behovet for systematisk udnyttelse af de europæiske videnressourcer med i dens overvejelser om videreudvikling af Lissabon-strategien.

Synteserapporten vil blive drøftet i Konkurrenceevnerådet den 7. marts og danne grundlag for forslag til konklusioner til Det Europæiske Råds forårstopmøde den 22.-23. marts.

Nye sager under det luxembourgske formandskab

Ud over den videre behandling af sager fra det hollandske formandskab forventes det, at Konkurrenceevnerådet vil behandle følgende emner under det luxembourgske formandskab:

Menneskelige ressourcer: Kvinder og forskning, forskerkarriere og -mobilitet

Der er lagt op til, at rådet skal udveksle synspunkter og eventuelt vedtage konklusioner på rådsmødet den 18. april.

Meddelelse fra Kommissionen om 3% af BNP til forskning og udvikling - iværksættelse af en handlingsplan

Kommissionen forventes at fremlægge en meddelelse om 3%-målsætningen, som vil blive drøftet på Konkurrenceevnerådets møde den 18. april. Der vil muligvis også blive vedtaget konklusioner herom på samme rådsmøde.

Kommissionens forslag til rammeprogram for konkurrenceevne og innovation

I Kommissionens meddelelse om de finansielle perspektiver for 2007-2013 fra 17. juli 2004 omtales forslaget om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) første gang. Kommissionen har i december 2004 og januar 2005 gennemført en bred konsultation med henblik på at fremlægge et forslag til CIP i foråret 2005. Kommissionen vil redegøre for sit arbejde med programmet på rådsmødet den 6.-7. juni.

Kommissionens anden handlingsplan for innovation

Kommissionen forventes af fremlægge en anden handlingsplan for innovation som vil blive drøftet på mødet i Konkurrenceevnerådet den 6.-7. juni. Der vil på samme møde også blive vedtaget konklusioner.